

LEGISLAȚIA DIN DOMENIUL CULTURII, ÎN SPEȚĂ CEA APLICABILĂ CENTRULUI DE CULTURĂ ȘI ARTĂ TIMIȘ

Cultura în județul Timiș este favorizată de anumiți factori socio-economici, istorici, geografici prin care s-a dezvoltat natural, fără intervenții din afară. Aici multiculturalitatea specifică Banatului este conservată prin profilul cultural al spațiului în care conviețuiesc pașnic peste 11 etnii diferite. Desigur aici contribuția Consiliului Județean Timiș este majoră prin direcțiile strategice abordate încă dinainte de 2000 (anul înființării CCAJTimiș) prin gesturi avangardiste în epocă, se situa chiar înaintea sistemului legislativ care multă vreme la noi a cunoscut situații paradoxale. Existența strategiilor culturale la nivelul județului Timiș a conferit coerență actului cultural și a facilitat finanțarea culturii prin crearea unui parteneriat public – privat eficient care funcționează cu succes și chiar creează un model de urmat.

Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș este o instituție publică de cultură, care își desfășoară activitatea prin cele 3 mari sectoare de activitate ale sale:

- Sectorul pregătire și perfecționare în domeniul culturii și artei – **Scoala de Arte;**
- **Sectorul conservare**, cercetare și valorificare al folclorului;
- Sectorul artistic - **Ansamblul** Profesionist de Cântece și Dansuri **“Banatul”**.

Întreaga activitate a *Centrului de Cultură și Artă al Județului Timiș* a fost elaborată și desfășurată potrivit strategiei culturale a Consiliului Județean Timiș și în conformitate cu legislația de specialitate în vigoare (Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.89/2008 – ordonanță privind managementul instituțiilor publice de cultură , aprobată prin Legea 269/2009).

Prin producția culturală (spectacole, premiere, gale, concursuri, audiții, etc), prin activitățile de educație și perfecționare, prin alte manifestări culturale am încercat să cuprindem principalele sisteme de valori, tradiții și credințe, încurajând exprimarea personală și explorarea solicitărilor din partea indivizilor și a comunității, cu respectarea legislației în vigoare privitoare la instituțiile de spectacole și concerte (Legea 504/2004 și OG 21/2007) precum și cele privitoare la dreptul de autor (Legea 8/1996).

Instituția dreptului de autor, cu care *Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș* lucrează cel mai mult, în baza contractelor încheiate cu colaboratorii noștri, se ocupă de protecția operelor literare, artistice și științifice precum și de protecția creatorilor acestor opere.

În derularea acestor acțiuni am avut în vedere mediul socio-economic în care ne desfășurăm activitatea, încurajând prin multiplele manifestări cultural-artistice multiculturalitatea, dialogul cultural în spațiul timișan și euroregional DKMT precum și cele cu finanțare nerambursabilă din partea Consiliului Județean Timiș prin **ORDONANTA nr. 2 din 30 ianuarie 2008** - pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 51/1998 privind îmbunătățirea sistemului de finanțare a programelor și proiectelor culturale.

O enumerare succintă a legislației în cauză ar fi:

- **LEGE nr. 8 din 14 martie 1996** - privind dreptul de autor și drepturile conexe;
- **ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 118 din 21 decembrie 2006** - privind înființarea, organizarea și desfășurarea activității asezămintelor culturale;
- **LEGE nr. 143 din 21 mai 2007** - pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 118/2006 privind înființarea, organizarea și desfășurarea activității așezămintelor culturale;
- **ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 189 din 25 noiembrie 2008** - privind managementul instituțiilor de spectacole sau concerte, muzeelor și colecțiilor publice, bibliotecilor și al asezămintelor culturale de drept public;
- **LEGE nr. 269 din 7 iulie 2009** - pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 189/2008 privind managementul instituțiilor de spectacole sau concerte, muzeelor și colecțiilor publice, bibliotecilor și al așezămintelor culturale de drept public;
- **HOTĂRÂRE nr. 1.301 din 2 decembrie 2009** - pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și desfășurare a concursului de proiecte de management, Regulamentului-cadru de organizare și desfășurare a evaluării managementului, modelului-cadru al caietului de obiective, modelului-cadru al raportului de activitate, precum și modelului-cadru recomandat pentru contractele de management, pentru instituțiile publice de cultură;
- **ORDONANȚĂ nr. 21 din 31 ianuarie 2007** - privind instituțiile și companiile de spectacole sau concerte, precum și desfășurarea activității de impresariat artistic;
- **ORDONANȚĂ nr. 2 din 30 ianuarie 2008** - pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 51/1998 privind îmbunătățirea sistemului de finanțare a programelor și proiectelor culturale;
- **LEGE nr. 32 din 19 mai 1994** - privind sponsorizarea;
- **Legea nr. 53/2003** – Codul Muncii;
- **Codul Civil;**
- **Codul de Procedură Civilă**

Poate ochiului neantrenat în angrenajele sistemului legislativ, această înșiruire de legi și ordonanțe apare fără sens și de neînțeles însă toate acestea au ca scop garantarea dreptului de autor și a protecției asupra bunurilor culturale. Dreptul la cultură este garantat prin Constituție dar și prin Convențiile și acordurile internaționale, al cărui semnatar este și România. Nu putem uita că mentalul colectiv românesc este încă amprentat de cenzura comunistă în care totul era controlat politic printr-o centralizare excesivă a fenomenului cultural. Desigur după revoluție am asistat la numeroase inițiative de descentralizare mai mult sau mai puțin reușite, fiecare ministru instituindu-și în acest sens propriile politici culturale. Cultura este un mecanism care se construiește și reconstruiește dându-și propria grilă de evaluare. Nu oțimem în acest sens nici discursul european asupra culturii care, inițial din tentativa păstrării identității culturale a centralizat actul cultural iar apoi a oferit multă autonomie locală din motivul păstrării diversității culturale într-o lume în care mondializările ne asaltează la fiecare pas. Nu putem să nu se întrebăm ce urmează, astăzi în aceste momente destul de grele când umanitatea își manifestă solidaritatea și încearcă a trece peste criza economică ce a afectat toate domeniile de activitate. Răspunsul Uniunii Europene în ceea ce privește cultura, anul acesta este activitatea de voluntariat, declarând anul 2011 anul voluntariatului.

Discursul european asupra *culturii* conferă acestui concept un rol important: „cultura se află în centrul dezbaterilor actuale asupra identității, coeziunii sociale și a dezvoltării unei economii bazate

pe cunoaștere”. (www.unesco.org – *Conférence générale: Déclaration universelle sur la diversité culturelle*, Paris, 2001).

După cum se știe *Uniunea Europeană* are ca elemente fondatoare motive economice (*Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului*, 1951, respectiv *Comunitatea Economică Europeană și Euroatom*, 1957), însă s-a constatat că aceste motive economice nu sunt suficiente pentru un proiect care își propune ca scop realizarea „păcii eterne”, iar cultura devine astfel un punct central.

Cultura conform *UNESCO (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization)* reprezintă: „ansamblul trăsăturilor spirituale și materiale, intelectuale și afective ce caracterizează o societate sau un grup social, ea cuprinde, în afara artelor sau a literelor și modurile de viață, modalitățile de socializare, sistemele de valori, tradițiile și credințele”. (www.unesco.org – *Conférence générale: Déclaration universelle sur la diversité culturelle*, 2001). Această definiție a culturii are în vedere mai multe aspecte (trăsături spirituale și materiale, intelectuale și afective, dar și moduri de viață, modalități de socializare, valori, tradiții, credințe) deci abordarea este multidisciplinară. *Cultura* este de asemenea o categorie prin care se analizează identitatea, dar în același timp este și un element care formează identitatea: „cultura ia diverse forme în timp și spațiu, iar această diversitate se legitimează prin originalitatea și pluralitatea identităților, dar și prin expresiile culturale ale popoarelor și societăților care formează umanitatea.” (www.unesco.org - *Convention sur la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles*, Paris, octombrie, 2005). Discursul asupra culturii devine discurs asupra *diversității culturale*: „respectul diversității culturale, toleranța, dialogul și cooperarea într-un climat de încredere și înțelegere reciprocă reprezintă garantul păcii și al securității internaționale”. (www.unesco.org – *Conférence générale: Déclaration universelle sur la diversité culturelle*, 2001). Conceptul de cultură (sub aspectul diversității culturale) devine problematic în contextul mondializării: „procesul mondializării facilitat de evoluția rapidă a noilor tehnologii de informare și comunicare (les nouvelles technologies de l’information et de la communication), în ciuda faptului că reprezintă un deficit pentru diversitatea culturală; creează condițiile unui dialog reînnoit între culturi și civilizații”. (Ibidem)

În cadrul UNESCO la Paris în octombrie 2005 s-a semnat *Convenția asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale*. Conform acestei Convenții *diversitatea culturală* reprezintă: „pluralitatea formelor prin care culturile grupurilor și a societăților se exprimă. Aceste expresii se transmit în interiorul grupurilor și a societăților, dar și în exterior.” (www.unesco.org - *Convention sur la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles*, Paris, octombrie, 2005). *Diversitatea culturală* reprezintă o trăsătură inerentă a umanității, ea constituie patrimoniul comun al umanității, multiplică variantele de alegere, este un element important al dezvoltării durabile a comunităților, popoarelor și națiunilor; *diversitatea culturală* este indispensabilă păcii și securității la nivel local, național și internațional; ea este importantă în ceea ce privește respectul drepturilor omului și a libertăților fundamentale, este de asemenea un element constitutiv al strategiilor legate de politica națională și internațională, respectiv cooperarea internațională. *Diversitatea culturală* este un factor care contribuie la schimbul cultural (partajarea cu ceilalți a ideilor și valorilor proprii). Activitățile, bunurile și serviciile culturale au o natură duală, economică și culturală pentru că sunt purtătoare de identitate, de valori și de sens și nu trebuie tratate ca având exclusiv o valoare comercială. Prin urmare *cultura* este altceva decât un raport economic pentru că ea este *purtătoare de identitate*.